

Θέμα 9ο: Σάββατο 3 / Κυριακή 4 Δεκεμβρίου 2022

ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΗ

ΔΙΗΓΗΣΗ

Ο Θεοδόσιος αυτοκράτορας του Βυζαντίου (347-393) ονομάστηκε από την Ιστορία Μεγας. Και ήταν πραγματικά ένας δυναμικός ηγέτης. Πλην όμως ήταν και ευερέθιστος, οξύθυμος και σκληρός. Όταν μάθαινε για κάποια παρεκτροπή, τιμωρούσε αλύπητα.

Αυτό έγινε κάποτε και μ' ένα γεγονός στη Θεσσαλονίκη. Ήταν οι υποδρομίες τότε, όπως σήμερα οι αγώνες ποδοσφαίρου. Φανατιζόταν ο όχλος και «πάθαινε» με αυτές. Σ' έναν τέτοιο αγώνα ένας ηνίοχος - φαβορί τιμωρήθηκε με αποκλεισμό, επειδή είχε επιδείξει ανάρμοστο σε αθλητή ήθος. Ναι, αλλά ήταν «φαβορί» και ο λαός –οι οπαδοί του– τον ήθελαν. Ο στρατηγός Βουθέριχος δεν υποχωρούσε σ' εκείνη την παράλογη απαίτηση της μάζας. Ο όχλος επέμενε. Και τελικά, σε κατάσταση υστερικής οργής και μανίας, ο λαός χύμηξε στον Βουθέριχο και τον λίντσαρε. Κι αυτόν και πολλούς αξιωματικούς του. Κι ύστερα γυρνούσαν έξαλλοι στους δρόμους σέρνοντας τα πτώματα των αξιωματικών.

Όταν έμαθε τα γεγονότα αυτά ο Θεοδόσιος (ο οποίος τότε βρισκόταν στην Ιταλία), έγινε έξω φρενών:

–Αυτό αποτελεί ύβρη εναντίον της αυτοκρατορίας. Είναι καθαρή επανάσταση και πρέπει να παταχθεί.

–Δεν υπάρχουν συγκεκριμένοι ένοχοι, Αύγουστε, –του αποκρίθηκαν οι σύμβουλοί του– όχλος απρόσωπος έκανε το κακό.

–Μη φοβάστε κι έχω τον τρόπο μου. Άλλωστε οι Θεσσαλονικείς ανέκαθεν φέρονται με αγερωχία και έπαρση. Θα πάρουν όμως καλό μάθημα από μενα.

–Τι σκέφτεστε να κάνετε, Αύγουστε;

–Αυτό είναι μυστικό μου. Προς το παρόν ειδοποιήστε να αθωωθεί ο τιμωρημένος ηνίοχος και σ' ένα μήνα να γίνουν καινούργιοι αγώνες. Να συμμετάσχουν, παρακαλώ, και όλοι οι φημισμένοι ηνίοχοι από Ρώμη, Κωνσταντινούπολη και όπου αλλού.

Οι Θεσσαλονικείς ενθουσιάστηκαν.

–Αυτός είναι Αυτοκράτορας, είπαν. Μας καταλαβαίνει. Μας απέδωσε το δίκιο μας επιτέλους.

Κι έτρεξαν να πιάσουν θέσεις στις κερκίδες. Ήταν θέαμα, όχι αστεία. Υπερθέαμα... Ξεχείλισε ο Ιππόδρομος από κόσμο. Να, τώρα θα βγουν τα άλογα και θα αρχίσουν οι αγώνες.

Όμως... Τι ήταν αυτό; Αντί για άλογα βλέπουν να πλημμυρίζει ο στίβος από στρατό. Κι ύστερα δυνατές φωνές αξιωματικών που διέταζαν «επίθεση» και ώσπου να καταλάβουν τι συμβαίνει, μακελλειό... Οι στρατιώτες με γυμνά ξίφη όρμησαν στις κερκίδες κι έσφαζαν, έκοβαν κεφάλια στην αράδα. Όποιον έβλεπαν μπροστά τους. Κραυγές πανικού υψώθηκαν, οι μάζες κινήθηκαν αλαφιασμένες προς την έξοδο, άλλοι τσαλαπατήθηκαν... 7.000 νεκροί!

Θρήνος και κλαυθμός στη Θεσσαλονίκη. Φόβος και τρόμος σε ολόκληρη την Αυτοκρατορία. Πάγωσαν όλοι και συμμαζεύτηκαν στα σπίτια, στις δουλειές... Ο Αυτοκράτορας δεν αστειευόταν...

Ωστόσο ένας Επίσκοπος είδε τα γεγονότα με άλλο μάτι. Ήταν ο Επίσκοπος Αμβρόσιος της πόλης των Μεδιολάνων (Μιλάνου), όπου βρίσκονταν οι Αυτοκρατορικές κατοικίες. Αυτός είδε τα θέματα από την ηθική πλευρά του και γι' αυτό θεώρησε καθήκον του να στείλει επιστολή στον αυτοκράτορα Θεοδόσιο.

—«Αύγουστε Θεοδόσιε —του έγραφε— αυτό που κάνατε ήταν έγκλημα, ή μάλλον, δολοφονία ανθρώπων. Η Εκκλησία το στηλιτεύει με αποτροπιασμό. Κι επειδή συμβαίνει να είστε μέλος της Εκκλησίας, έχω το θάρρος και την αρμοδιότητα να σας πληροφορήσω ότι διαπράξατε μεγάλη άμαρτία. Πρέπει να επανορθώσετε. Αμβρόσιος»

Το διάβασε ο Αυτοκράτορας μέσα στα άλλα υπηρεσιακά έγγραφα και χαμογέλασε ψυχρά.

—Πέστε στον Επίσκοπο, είπε, να μην ανακατεύεται στη διοίκηση του Κράτους. Ξέρω τη δουλειά μου.

Μετά από λίγο καιρό έφθασε το Πάσχα. Ο Θεοδόσιος ξεκίνησε να πάει στην εκκλησία, να γιορτάσει σαν χριστιανός Αυτοκράτορας, να μεταλάβει...

Στη Μητρόπολη του Μιλάνου λειτουργούσε εκείνη την πανηγυρική μερα ο Αμβρόσιος. Μαθαίνει ότι έρχεται όπου να 'ναι ο Αυτοκράτορας. Δεν διστάζει ούτε στιγμή. Βγαίνει στα προπύλαια στην είσοδο του Ιερού Ναού. Την ίδια ώρα ο Αυτοκράτορας ανέβαινε με επισημότητα τα σκαλοπάτια περιτριγυρισμένος από τους υπασπιστές και την ακολουθία του. Στο πλατύσκαλο βρίσκεται ακριβώς απέναντι στον Αμβρόσιο. Χαμογελά.

—Έτη πολλά, Σεβασμιώτατε...

—Πού πάτε Αύγουστε; τον ρωτά παγερά εκείνος.

–Μα πού αλλού; Στην Εκκλησία. Να λειτουργηθώ.

–Δεν γνωρίζετε ότι η Θ. Λειτουργία κι ακόμη περισσότερο η Θεία Κοινωνία είναι μόνο για τους χριστιανούς;

–Κι εγώ τι είμαι;

–Εγκληματίας, Αύγουστε, φώναξε αυστηρά ο Αμβρόσιος. Και σας το έγγραψα από την πρώτη στιγμή.

–Πώς το λέτε αυτό;

–Δεν το λέω εγώ. Το φωνάζει όλος ο κόσμος. Το λένε τα γεγονότα. Το επιβεβαιώνει ο ίδιος ο Θεός και η συνείδησή σας.

–Δεν ευθύνεται ο Αυτοκράτορας, πετάχτηκε κάποιος της συνοδείας. Άλλοι διέπραξαν τον φόνο.

–Ο Αυτοκράτορας τον διέταξε.

–Μα τον προκάλεσαν οι Θεσσαλονικείς.

–Υπήρχαν κι άλλοι τρόποι λογικότεροι για να επιβάλει την τάξη.

–Σταματήστε! Μίλησε σταθερά ο Θεοδόσιος. Ο Επίσκοπος έχει δίκιο. Δεν ήταν χριστιανικό αυτό που έγινε.

–Ασφαλώς. Κι ήθελα να σκεφθείτε, Αύγουστε, πόσες ψυχές σήμερα πενθούν, πόσοι άνθρωποι προσεύχονται (εις βάρος σας) στον Θεό ζητώντας το δίκιο τους, πόσες συνειδήσεις επίσης θα αναστατωθούν, εάν εσείς μπείτε σήμερα στην εκκλησία και σαν να μη συνέβη τίποτα κοινωνήσετε. Σας ρωτώ: Πώς θα στέκεστε μέσα στον ιερό χώρο του Ναού και δεν θα τρέμουν τα πόδια σας; Πώς θα σηκώσετε το βλέμμα ν' αντικρύσετε τον Κύριο, την Παναγία, τους Αγίους, τους Χριστιανούς γύρω σας; Πώς θα τολμήσετε να βάλετε στο στόμα σας, που προχθές ξεστόμισε την εγκληματική διαταγή, τον επουράνιο άνθρακα, τον Κύριο Ιησού Χριστό; Σας ρωτώ, πιστεύετε ή όχι;

–Πιστεύω, μίλησε ξέψυχα ο Θεοδόσιος.

–Δεν φοβάστε λοιπόν τον Θεό; Δεν τρέμετε μπροστά στη Θεία Κοινωνία;

–Ήμαρτον, ψέλλισε με κατακόκκινο πρόσωπο ο Θεοδόσιος.

–Αν το αναγνωρίζετε πραγματικά, σας παρακαλώ πολύ, γυρίστε στο παλάτι. Σκεφτείτε πάλι τα ζητήματα. Ζητήστε πνευματικό. Μετανοήστε και εξομολογηθείτε. Έχετε καλή διάθεση. Μην απελπίζεστε. Ο Θεός είναι Μεγάλος, είναι Πανάγαθος. Πηγαίνατε. Ο Θεός να σας φωτίσει.

Γύρισε πίσω με σκυμμενο κεφάλι ο Θεοδόσιος. Αυτός ο αγέρωχος και δυναμικός Αυτοκράτορας υπάκουσε σαν μικρό παιδί. Δύο δάκρυα κυλούσαν αργά απ’ τα μάτια του. Αμίλητος μπήκε στην άμαξα. Αμίλητος κλείστηκε στο δωμάτιό του. Ζήτησε αμέσως πνευματικό. Εξομολογήθηκε. Ομολόγησε το αμάρτημά του και ζήτησε το έλεος του Θεού.

–Βαρύ το σφάλμα σου, του είπε ο πνευματικός. Χρειάζεται κάποιο διάστημα πένθους, μετανοίας και συντριβής. Είναι βαθιά πληγή, που δεν επουλώνεται αμέσως. Γιατρεύεται απ’ τη χάρη του Θεού. Δεν πεθαίνεις ψυχικά, όμως θέλει χρόνο για να επουλωθεί, για να συνέλθεις. Θέλει επίσης και κάποια επανόρθωση.

–Μακάρι, αλλά πώς;

–Θα το σκεφθούμε. Θα σε ξαναδώ πάλι.

–Ό,τι μου πείτε, πάτερ... Ήμαρτον. Ας γίνει ίλεως ο Θεός για μενα. Ό,τι πρέπει να υποστώ, ευχαρίστως...

Κι έμεινε ο Αυτοκράτορας οκτώ μήνες κλεισμένος στο δωμάτιό του. Σ’ αυτό το διάστημα κοίταζε μόνο τις απαραίτητες εργασίες, τις υποθέσεις του Κράτους και τίποτε άλλο. Δεν φόρεσε την αυτοκρατορική στολή, δεν φάνηκε σε δεξιώσεις, σε γιορτές και παρελάσεις. Ούτε σε απλό περίπατο. Πενθούσε.

–Πολύ τους λογαριάζετε τους παπάδες –του είπε μία μερα τάχα να τον παρηγορήσει ένας στενός συνεργάτης του, ο Ρουφίνος. Εγώ αν ήμουν στη θέση σας, απλούστατα θα εξόριζα τον Αμβρόσιο. Αυτοκράτορας είστε. Εσείς κυβερνάτε.

–Κυβερνά ο Θεός, Ρουφίνε, απάντησε σεμνά ο Θεοδόσιος. Αυτός είναι πάνω απ’ όλους. Κι Αυτόν λογαριάζω, που Τον πίκρανα και τον εξόργισα.

Μεχρι που πέρασαν οι 8 μήνες. Πλησίαζαν πια τα Χριστούγεννα (του 390).

Ήρθε πάλι ο πνευματικός.

–Αύγουστε, η μετάνοιά σας αποδείχθηκε γνήσια και αληθινή. Το πένθος, τα δάκρυα, η νηστεία, η ταπείνωση και συντριβή σας έδειξαν ότι μπορείτε πια να επανενταχθείτε στο σώμα των πιστών και να μεταλάβετε πάλι των Αχράντων Μυστηρίων.

–Σας ευχαριστώ.

–Βέβαια είναι και η επανόρθωση στη μέση....

–Θα κάνω ό,τι μου πείτε.

–Ο επίσκοπός μας έκρινε, αν συμφωνείτε, να θεσπίσετε νόμο που θα δεσμεύει τους πάντες στην Αυτοκρατορία να μην πραγματοποιούν «εν θερμώ» καμιά θανατική ποινή. Μετά από κανονική διαδικασία και τεκμηριωμένη απόφαση, να περνά ένας τουλάχιστον χρόνος για την εκτέλεση κάθε τυχόν θανατικής καταδίκης.

–Πολύ σωστό. Θα υπογράψω αμέσως σχετικό διάταγμα.

–Και να ετοιμαστείτε για τα Χριστούγεννα...

Ανήμερα των Χριστουγέννων ο Αμβρόσιος βρισκόταν πάλι στα προπύλαια της Μητροπόλεως. Όχι πια για να εμποδίσει τον Θεοδόσιο, που έφθασε, αλλά για να τον υποδεχθεί εξιλεωμένο και καθαρό.

Σε λίγο ο Θεοδόσιος έπεφτε στα πόδια του Επισκόπου, ενώ εκείνος τον αγκάλιαζε και ανορθώνοντάς τον τόν εισήγαγε με επισημότητα στην εκκλησία του Θεού.

Ο κόσμος γύρω σκιρτούσε από χαρά. Τ πρόσωπα έλαμπαν. Οι καρδιές γοργο-χτυπούσαν συγκινημένες, βαθιά διδαγμένες. Οι ψάλτες έψαλαν με λαμπρή φωνή.

Μια ψυχή τίμια και ειλικρινής είχε βρει τον δρόμο της σωτηρίας. Είχε διαβεί τη στενή θύρα της μετανοίας και τώρα να! πανηγύριζε ολόχαρη στο βασίλειο του απείρου ελέους και της Χάριτος του Θεού.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

1. Εντυπωσιακό το γεγονός και με πολλές και σπουδαίες πτυχές. Και πρώτα - πρώτα: Τι μήνυμα δίνει σχετικά με τη Θεία Κοινωνία; Ποιά μεγάλη αλήθεια υπογραμμίζει; (...)

Τόσο ο εκκλησιασμός όσο –ακόμη περισσότερο– η συμμετοχή στην Θεία Κοινωνία είναι κάτι υπέρτατα λαμπρό και τιμητικό για τον άνθρωπο, ειδικό προνόμιο των Χριστιανών, αλλά και αφάνταστα ιερό, φοβερό και συγκλονιστικό! Ο μικρός άνθρωπος, ο αμαρτωλός και τιποτένιος, ενώνεται με τον Άπειρο και Πανάγιο Θεό. Δεν επιτρέπεται λοιπόν προχειρότητα και επιπολαιότητα.

Έτσι λοιπόν κι εμείς καθώς ετοιμαζόμαστε να γιορτάσουμε τα Χριστούγεννα, έχουμε καθήκον να εξομολογηθούμε, να πάρουμε την έγκριση και την ευλογία του πνευματικού για να μεταλάβουμε. Όχι να πλησιάσουμε απερίσκεπτα κι επιπόλαια, τάχα «για το καλό του χρόνου», ψυχρά, τυπικά. Έτσι αντί να ωφεληθούμε, θα ζημιώσουμε την ψυχή, θα γίνουμε ακόμη περισσότερο αναίσθητοι...

2. Και πώς πάμε στην Εξομολόγηση; (...)

Ταπεινά, κατανυκτικά, με ευλάβεια, με προετοιμασία κατάλληλη και λύπη για τα σφάλματά μας. Είδατε τον Θεοδόσιο; Πώς αντέδρασε; Αυτός ο ορμητικός και βίαιος χαρακτήρας, αυτός που ήταν αυτοκράτορας και διέταζε τους πάντες, αυτός που προσβλήθηκε στο κάτω - κάτω δημόσια και ντροπιάστηκε μπροστά σε τόσο κόσμο, τι έκανε;... Αναγνώρισε το σφάλμα του, κατέβασε το κεφάλι, δέχτηκε το επιτίμιο, έκλαψε, πόνεσε, ζήτησε το έλεος του Θεού. Οκτώ ολόκληρους μήνες πενθούσε...

3. Τι κέρδισε ο Θεοδόσιος; Τι κερδίζει δηλαδή κανείς απ' την Εξομολόγηση; (...)

Την άφεση, την ειρήνη, τη χαρά. Πόσο μεγάλη είναι η στοργή του Θεού! Όταν δει πραγματική μετάνοια, συγχωρεί, σβήνει το αμαρτωλό παρελθόν και κάνει τον άνθρωπο καινούργιο, φωτεινό, ευλογημένο. Τον δέχεται στο σπίτι Του, στη Βασιλεία Του, στη Θεία Κοινωνία. Ό,τι κακό κι αν έχει διαπραχθεί, σβήνει. Τι θαύμα! Τι ευλογία!...

4. Κι όμως κάποιοι δυσκολεύονται' εμποδίζονται. Τι νομίζετε ότι τους εμποδίζει; (...)

Υπολογίζουν τον φόβο που θα αισθανθούν στην αρχή. Μερικοί ίσως δεν θέλουν και να σταματήσουν κάποιες αμαρτίες. Άλλοι ντρέπονται να ομολογήσουν τα σφάλματά τους. Κι είναι αυτό παγίδα του διαβόλου ο οποίος μας κάνει να νομίζουμε ότι την ώρα που κάνουμε μια αμαρτία, είναι μικρή, αλλά αν θελήσουμε να την εξομολογηθούμε είναι μεγάλη... Είναι απαραίτητη όμως η ομολογία των αμαρτιών μας για να φύγει από μέσα μας η αμαρτία και να λάβουμε τη συγχώρηση, την ειρήνη και την ξεκούραση της ψυχής, την ελευθερία και την ευτυχία μας. Κατόπιν με απλότητα και χαρά θα προσμενουμε και θα ετοιμαζόμαστε για τη Θεία Κοινωνία.

Πόσο σπουδαία λοιπόν είναι η μετάνοια και η εξομολόγηση! «Λουτρό της ψυχής» την ονομάζουν οι Πατέρες της Εκκλησίας μας. Πάρτε ένα φτυάρι με αναμμένα κάρβουνα και ρίξτε τα μέσ' στη θάλασσα. Τι λέτε; Ποιός θα νικήσει; Η θάλασσα ή τα κάρβουνα;... Αναμμένα κάρβουνα τ' αμαρτήματά μας. Πολλά και καυτά. Θάλασσα όμως, πλατιά και μεγάλη, είναι η αγάπη του Θεού, που μεταφράζεται σε έλεος και συγχώρηση. Αν πάρουμε τα αναμμένα

κάρβουνα, τ' αμαρτήματά μας, και τα ρίξουμε στη θάλασσα της αγάπης του Θεού την ώρα της εξομολόγησης, τότε όλα σβήνουν. Όλα εξαφανίζονται.

Καθώς πλησιάζουν τα Χριστούγεννα, ας πάρουμε την απόφαση να καθαρίσουμε την ψυχή μας με το μυστήριο της Ιεράς Εξομολόγησης. Το Θείο Βρέφος μας περιμένει μέσα στο ιερό Εξομολογητήριο, για να μας χαρίσει τα πλούσια, ουράνια δώρα της αγάπης Του, την ελευθερία, τη λύτρωση και την πραγματική ευτυχία.

ΣΥΝΘΗΜΑ: Η Ιερά Εξομολόγηση καθαρίζει την ψυχή και ανοίγει τον δρόμο για τη Θεία Κοινωνία.